

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

17 päivänä syyskuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Kilpailu — Valtiontuki — SEUT 107 artiklan 1 kohta — Tuen käsite — Takaukset, jotka julkinen yritys on antanut pankille luottojen myöntämiseksi kolmansille velallisille — Takaukset, jotka tämän julkisen yrityksen johtaja on tietoisesti antanut yrityksen yhtiöjärjestyksestä noudattamatta — Olettama kyseisen yrityksen omistavan julkisen yksikön vastustuksesta — Se, voidaanko takausten katsoa johtuvan valtiosta

Asiassa C-242/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaat) on esittänyt 26.4.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 29.4.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Commerz Nederland NV

vastaan

Havenbedrijf Rotterdam NV,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta sekä tuomarit J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot ja A. Arabadjiev (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.3.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Commerz Nederland NV, edustajanaan advocaat R. Wesseling,
- Havenbedrijf Rotterdam NV, edustajanaan advocaat E. Pijnacker Hordijk ja advocaat A. Kleinhout,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinnään M. Noort ja M. Bulterman,
- Euroopan komissio, asiamiehinnään P.-J. Loewenthal ja S. Noë,

kuultuaan julkisasiamiehen 8.5.2014 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 107 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Commerz Nederland NV (jäljempänä Commerz Nederland) ja Havenbedrijf Rotterdam NV (jäljempänä Havenbedrijf Rotterdam), joka on Rotterdamin kaupungin (Alankomaat) kokonaan omistama satamayritys, ja joka koskee muun muassa sellaisten takausten pätevyyttä, jotka Havenbedrijf Rotterdamin hallituksen ainoa jäsen on antanut sen nimissä ja sen yhtiöjärjestystä noudattamatta Commerz Nederlandille, jotta tämä myöntäisi kolmansille velallisille luottolimiittejä.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 3 Commerz Nederland myönsi 5.11.2003 tehdyllä sopimuksella RDM Vehicles BV:lle (jäljempänä RDM Vehicles) 25 miljoonan euron luottolimiitin, joka oli tarkoitettu panssariajoneuvon tuotannon rahoittamiseen. Samana päivänä Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdamin (jäljempänä GHR), joka on Rotterdamin kaupungin satamalaitos, johtaja antoi takauksen, jolla GHR takasi Commerz Nederlandille, että RDM Vehicles täyttää näin myönnetystä luotosta johtuvat velvoitteensa.
- 4 GHR liitettiin 1.1.2004 Havenbedrijf Rotterdamiin, jonka ainoa osakkeenomistaja pääasian tosiseikkojen tapahtumisaikaan oli Rotterdamin kaupunki.
- 5 GHR:n entinen johtaja ja Havenbedrijf Rotterdamin hallituksen ainoa jäsen antoi 4.6.2004 Havenbedrijf Rotterdamin nimissä Commerz Nederlandille takauksen, joka koski RDM Vehiclesille myönnettyä luottoa. Tätä takausta vastaan Commerz Nederland luopui GHR:n antamaan takaukseen perustuvista oikeuksistaan.
- 6 Asianajotoimisto esitti Commerz Nederlandille 10.11.2003 ja 4.6.2004 päivätyt ”oikeudelliset arviot”, joiden mukaan GHR:n ja Havenbedrijf Rotterdamin nimissä annetut takaukset, jotka liittyivät RDM Vehiclesille myönnettyyn luottoon, olivat takauksen antajan osalta ”päteviä, sitovia ja oikeusteitse täytäntöön pantavissa olevia velvoitteita”.
- 7 Commerz Nederland myönsi 27.2.2004 tehdyllä sopimuksilla RDM Finance I BV:lle (jäljempänä RDM Finance I) 7,2 miljoonan euron luottolimiitin ja RDM Finance II BV:lle (jäljempänä RDM Finance II) 6,4 miljoonan euron luottolimiitin; nämä luottolimiitit oli tarkoitettu RDM Technology BV:ltä tehtävien sotatarviketilauksen rahoitukseen.
- 8 Havenbedrijf Rotterdamin hallituksen jäsen antoi 2.3.2004 takaukset, joilla Havenbedrijf Rotterdam takasi Commerz Nederlandille sen, että RDM Finance I:n ja RDM Finance II:n näille kahdelle yhtiölle myönnetyistä luotoista johtuvat velvoitteet täytetään.
- 9 Tämän tuomion 6 kohdassa mainittu asianajotoimisto esitti 3.3.2004 Commerz Nederlandille tämän tuomion 6 kohdassa mainittujen arvioiden kaltaisen oikeudellisen arvion.
- 10 Commerz Nederland irtisanoi RDM Finance I:lle ja RDM Finance II:lle myönnetyt luotot 29.4.2004 päivätyillä kirjeillä ja vaati näistä luotoista jäljellä olevien summien takaisin maksamista. Koska maksua ei tullut, Commerz Nederland esitti annettujen takausten perusteella Havenbedrijf Rotterdamille 4 869,00 euron ja 14 538,24 euron maksuvaatimukset korotettuna sivuvaatimuksilla. Havenbedrijf Rotterdam ei suostunut näihin pyyntöihin.

- 11 Commerz Nederland irtisanoi RDM Vehiclesille myönnetyn luoton 20.8.2004 päivätyllä kirjeellä ja vaati luotosta jäljellä olevan summan takaisin maksamista. Koska maksua ei suoritettu, Commerz Nederland esitti annetun takauksen perusteella Havenbedrijf Rotterdamille 19 843 541,80 euron maksuvaatimuksen korotettuna sivuvaatimuksilla. Havenbedrijf Rotterdam ei suostunut myöskään tähän pyyntöön.
- 12 Commerz Nederland nosti 20.12.2004 Rechtbank Rotterdamissa kanteen Havenbedrijf Rotterdamia vastaan ja vaati maksun suorittamista sen takauksen perusteella, jonka Havenbedrijf Rotterdam oli antanut luoton myöntämiseksi RDM Vehiclesille. Kyseinen tuomioistuin hylkäsi kanteen 24.1.2007 antamallaan tuomiolla sillä perusteella, että takaus oli SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki, josta olisi SEUT 108 artiklan 3 kohdan perusteella pitänyt ilmoittaa Euroopan komissiolle, ja että se oli näin ollen Alankomaiden siviililain 3:40 §:n 2 momentin perusteella mitätön.
- 13 Commerz Nederland valitti tästä päätöksestä Gerechtshof te 's-Gravenhageen ja vaati täydentävästi lisäksi, että Havenbedrijf Rotterdam veloitetaan maksamaan niihin takauksiin, jotka se oli antanut luottojen myöntämiseksi RDM Finance I:lle ja RDM Finance II:lle, perustuvat määrät. Gerechtshof te 's-Gravenhage piti 1.2.2011 antamallaan tuomiolla voimassa Rechtbank Rotterdamin tuomion ja hylkäsi Commerz Nederlandin vaatimukset sellaisena kuin ne olivat valituksessa muutettuina.
- 14 Gerechtshof te 's-Gravenhage totesi erityisesti, että tosiseikkojen tarkastelu tuomiossa Ranska v. komissio (C-482/99, EU:C:2002:294) asetettujen kriteerien valossa johtaa päätelmään, että pääasiassa kyseessä olevien takausten myöntämisen oli katsottava johtuvan Alankomaiden viranomaisista.
- 15 Tältä osin Gerechtshof te 's-Gravenhage nojautui siihen, että Rotterdamin kaupunki omistaa kaikki Havenbedrijf Rotterdamin osakkeet, että yhtiökokous, toisin sanoen tämä kaupunki, nimeää kyseisen yrityksen hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet, että satama-asioista vastaava apulaiskaupunginjohtaja on hallintoneuvoston puheenjohtaja, että Havenbedrijf Rotterdamin yhtiöjärjestyksen mukaan pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten takausten antamiseen tarvitaan hallintoneuvoston lupa ja että Havenbedrijf Rotterdamin yhtiöjärjestyksessä kuvattu yhtiön tavoite ei ole verrattavissa pelkästään kaupallisesti toimivan yrityksen tavoitteeseen, kun otetaan huomioon yleisen edun olennainen merkitys.
- 16 Gerechtshof te 's-Gravenhage päätteli tästä, että Rotterdamin kaupungilla on käytännössä suuri vaikutusvalta Havenbedrijf Rotterdamiin ja että pääasian tosiasiaiyhteys eroaa näin ollen tuomion Ranska v. komissio (EU:C:2002:294) taustalla olleesta tosiasiaiyhteydestä. Tätä päätelmää ei muuta se, että Havenbedrijf Rotterdamin hallituksen jäsen toimi omavaltaisesti pitämällä annetut takaukset tietoisesti salassa ja jättämällä pyytämättä kyseisen yrityksen hallintoneuvoston hyväksyntää.
- 17 Lisäksi Gerechtshof te 's-Gravenhage hylkäsi Commerz Nederlandin perustelun, jonka mukaan kyseiset takaukset eivät tuota RDM Vehiclesille, RDM Finance I:lle tai RDM Finance II:lle etua, koska ne oli annettu sellaisen RDM Holding NV:n ja GHR:n välillä 28.12.2002 tehdyn sopimuksen nojalla, jossa RDM Holding NV oli sitoutunut olemaan toimittamatta sukellusveneisiin liittyvää teknologiaa Taiwanille, mitä vastaan GHR antoi RDM-konsernin yhtiöiden velkojille vähintään 100 miljoonan euron takauksen (jäljempänä sukellusvenesopimus). Tämä aikaisempi sitoumus ei nimittäin poista takauksilta niiden SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”edun” luonnetta.
- 18 Commerz Nederland vaatii ennakkoratkaisua pyytäneitä tuomioistuinta kumoamaan Gerechtshof te 's-Gravenhagen tuomion. Se väittää muun muassa, ettei Gerechtshof te 's-Gravenhagen huomioon ottamista olosuhteista voida päätellä, että Rotterdamin kaupunki olisi osallistunut pääasiassa kyseessä olevien takausten myöntämiseen. Commerz Nederland muistuttaa myös, että Rotterdamin kaupunki ei olisi hyväksynyt näitä takauksia, jos sille olisi ilmoitettu niistä, että kyseinen hallituksen jäsen on joutunut eroamaan toimestaan Havenbedrijf Rotterdamissa ja että hän on saanut rikostuomion

menettelystään tässä asiassa. Lopulta Commerz Nederland riitauttaa Gerechtshof te 's-Gravenhagen arvioinnin, joka koskee sukellusvenesopimuksen vaikutusta siihen, luonnehditaanko pääasiassa kyseessä olevat takaukset eduiksi.

- 19 Tältä osin Hoge Raad der Nederlanden katsoo, että Gerechtshof te 's-Gravenhage on perustellusti todennut, että takauksen antaminen on itsenäinen oikeustoimi, vaikka se tapahtui sopimusvelvoitteen täytäntöön panemiseksi. Näin on erityisesti, koska sukellusvenesopimuksessa ei täsmennetä, mille yhtiöille ja miten suurille summille takaukset oli määrä myöntää.
- 20 Siitä, voidaanko näiden takausten katsoa johtuvan valtiosta, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien katsoo, että tuomiota Ranska v. komissio (EU:C:2002:294) voidaan tulkita siten, että tukitoimenpiteen katsominen valtiosta johtuvaksi riippuu siitä, voidaanko kaikkien seikkojen perusteella päätellä, että viranomaisten on katsottava konkreettisesti tilanteessa osallistuneen kyseisistä toimenpiteistä päättämiseen, jolloin kyse on oltava viranomaisten todellisesta ja tosiasiallisesta osallistumisesta. Käsiteltävässä asiassa tällainen tulkinta johtaisi siihen, ettei mainittujen takausten antamista voida pitää Rotterdamin kaupungista johtuvana.
- 21 Tuomiota Ranska v. komissio (EU:C:2002:294) olisi kuitenkin mahdollista tulkita myös siten, että sen toteamiseksi, että viranomaiset ovat osallistuneet kyseisestä toimenpiteestä päättämiseen, riittää, että kaikista seikoista voidaan päätellä, että nämä viranomaiset yleensä määräävät julkisen yrityksen sisäisestä päätöksenteosta pääasiassa kyseessä olevien kaltaisista toimenpiteistä päätettäessä tai että niillä on siihen tosiasiallisesti voimakas ja määräävä vaikutus. Se, että nyt käsiteltävässä asiassa julkisen yrityksen hallituksen jäsen ei ilmoittanut kyseisestä toimenpiteestä näille viranomaisille ja että yhtiöjärjestystä on tietoisesti jätetty noudattamatta siten, että takaukset annettiin vastoin valvovien elinten ja Rotterdamin kaupungin ja valtion tahtoa, ei välttämättä siis estäisi sitä, että kyseisten toimenpiteiden voitaisiin katsoa johtuvan näistä viranomaisista.
- 22 Tässä tilanteessa Hoge Raad der Nederlanden on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko sille, että julkisen yrityksen myöntämä takaus voidaan katsoa viranomaisesta johtuvaksi – mikä on edellytys toimenpiteen katsomiselle SEUT 107 ja SEUT 108 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi – välttämättä esteenä se, että takauksen on myöntänyt, kuten nyt tarkasteltavassa tapauksessa, julkisen yrityksen (ainoa) hallituksen jäsen, jolla tosin oli tähän tarvittava siviilioikeudellinen toimivalta mutta joka toimi omavaltaisesti, piti takauksen myöntämisen tietoisesti salassa ja rikkoi julkisen yrityksen yhtiöjärjestyksen määräyksiä jättämällä pyytämättä hallintoneuvoston hyväksyntää, kun lisäksi on oletettava, että takauksen myöntäminen tapahtui kyseisen julkisen yksikön (tässä tapauksessa kaupungin) tahdon vastaisesti?
- 2) Jos mainitut seikat eivät välttämättä ole esteenä sille, että toimenpide katsotaan viranomaisesta johtuvaksi, ovatko nämä seikat tällöin merkityksettömiä vastattaessa kysymykseen, voidaanko takauksen myöntäminen katsoa viranomaisesta johtuvaksi, vai onko tuomioistuimen arvioitava niitä viranomaisesta johtuvaksi katsomisen puolesta ja sitä vastaan puhuvien muiden seikkojen valossa?”

Vaatus suullisen käsittelyn aloittamisesta uudelleen

- 23 Suullinen käsittely päätettiin 8.5.2014 julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen esittämisen jälkeen.
- 24 Commerz Nederland vaati 5.7.2014 päivätyllä kirjeellä, joka saapui unionin tuomioistuimeen samana päivänä, unionin tuomioistuinta määräämään suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisen.

- 25 Tämän vaatimuksen tueksi Commerz Nederland väittää, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa on ensinnäkin esitetty asian tosiseikat puutteellisella tavalla ja toiseksi selvitetty puutteellisella tavalla ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämän toisen vaihtoehdoisen tulkintatavan seurauksia, ja lopulta ratkaisuehdotus perustuu oikeudellisiin päätelmiin, joista asianosaiset eivät ole riittävästi saaneet lausua.
- 26 Tästä on todettava, että unionin tuomioistuin voi työjärjestyksensä 83 artiklan perusteella julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisilla tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuilla osapuolilla ei ole ollut tilaisuutta lausua (tuomio Yhdistynyt kuningaskunta v. neuvosto, C-431/11, EU:C:2013:589, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että sen tiedossa ovat kaikki ne seikat, jotka se tarvitsee vastatakseen esitettyihin kysymyksiin, ja että näistä seikoista on lausuttu unionin tuomioistuimessa.
- 28 Näin ollen Commerz Nederlandin suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva vaatimus on hylättävä.

Ennakkoratkaisukysymysten arviointi

- 29 Näillä kysymyksillä, jotka on tutkittava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy lähinnä, onko SEUT 107 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että sen määrittämiseksi, voidaanko julkisen yrityksen antamat takaukset katsoa siitä viranomaisesta, jonka määräysvallassa se on, johtuviksi vai ei, merkitystä on sillä, että yhtäältä takaukset antaneen yrityksen hallituksen ainoa jäsen on toiminut sääntöjenvastaisesti, pitänyt takausten antamisen tietoisesti salassa ja jättänyt noudattamatta yrityksensä yhtiöjärjestystä, ja että toisaalta kyseinen viranomainen olisi vastustanut näiden takausten antamista, jos sille olisi ilmoitettu siitä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy lisäksi, voivatko nämä olosuhteet estää pääasian kaltaisessa tilanteessa sen, että takausten katsotaan johtuvan viranomaisesta.
- 30 Alustavasti on todettava, että on selvää, että pääasiassa siihen, että Havenbedrijf Rotterdam antoi takaukset, jotka kattavat RDM Véhiclesille, RDM Finance I:lle ja RDM Finance II:lle myönnetyt luotot, liittyy SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla valtion varojen sitomista, koska näihin takauksiin sisältyy riittävän konkreettinen taloudellinen riski, josta voi aiheutua kuluja Havenbedrijf Rotterdamille, ja koska viimeksi mainittu yritys oli pääasian tosiseikkojen tapahtumisaikaan kokonaan Rotterdamin kaupungin omistuksessa.
- 31 On muistutettava, että sitä, johtuuko näiden takausten antaminen SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla valtiosta, ei voida päätellä vain siitä, että valtion määräysvallassa oleva julkinen yritys on myöntänyt nämä takaukset. Vaikka valtio voikin nimittäin käyttää määräysvaltaa julkisessa yrityksessä ja käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa sen toteuttamiin toimenpiteisiin nähden, määräysvallan tosiasiallista käyttöä konkreettisesti tapauksessa ei voida automaattisesti olettaa. Lisäksi on tutkittava, onko katsottava, että viranomaiset ovat tavalla tai toisella osallistuneet toimenpiteistä päättämiseen (ks. vastaavasti tuomio Ranska v. komissio, EU:C:2002:294, 50–52 kohta).
- 32 Tältä osin ei voida vaatia osoittamaan, että viranomaiset ovat täsmällisellä määräyksellä konkreettisesti kannustaneet julkista yritystä toteuttamaan kyseessä olevat tukitoimenpiteet. Julkisen yrityksen toteuttaman tukitoimenpiteen voidaan nimittäin päätellä johtuvan valtiosta kaikkien sellaisten seikkojen perusteella, jotka ilmenevät käsiteltävän asian olosuhteista ja asiayhteydestä, jossa kyseinen toimenpide toteutetaan (tuomio Ranska v. komissio, EU:C:2002:294, 53 ja 55 kohta).

- 33 Erityisesti merkitystä on kaikilla seikoilla, jotka konkreettisessa tapauksessa osoittavat joko sen, että viranomaiset ovat osallistuneet toimenpiteestä päättämiseen tai että on epätodennäköistä, että ne eivät ole osallistuneet siihen, kun otetaan huomioon myös toimenpiteen laajuus, sen sisältö tai sen sisältämät ehdot, tai sen, että viranomaiset eivät ole osallistuneet kyseisestä toimenpiteestä päättämiseen (tuomio Ranska v. komissio, EU:C:2002:294, 56 ja 57 kohta).
- 34 Tämän oikeuskäytännön valossa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, voidaanko nyt käsiteltävässä asiassa päätellä kaikkien sellaisten seikkojen perusteella, jotka ilmenevät pääasian olosuhteista ja asiayhteydestä, jossa takaukset on annettu, että Havenbedrijf Rotterdamin antamat takaukset johtuvat valtiosta. Tässä tarkoituksessa on määritettävä, voidaanko näiden seikkojen perusteella todeta nyt käsiteltävässä asiassa, että viranomaiset ovat osallistuneet takausten antamiseen tai että on epätodennäköistä, että ne eivät ole osallistuneet siihen.
- 35 Tältä osin, kuten Havenbedrijf Rotterdam ja komissio muun muassa ovat väittäneet ja kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 78 ja 79 kohdassa, käsiteltävässä asiassa Havenbedrijf Rotterdamin ja Rotterdamin kaupungin välisen elimellisen yhteyden, jota on kuvattu tämän tuomion 15 kohdassa, olemassaololla lähtökohtaisesti pyritään näyttämään, että viranomaiset ovat osallistuneet näiden takausten antamiseen tai että on epätodennäköistä, että ne eivät ole osallistuneet siihen.
- 36 Lisäksi on katsottava, että pelkästään sillä seikalla, että julkisen yrityksen hallituksen ainoa jäsen on toiminut sääntöjenvastaisesti, ei voida sulkea pois viranomaisten osallistumista. Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin itsekkin on todennut, samoin kuin julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 90 ja 91 kohdassa, valtioneuvoston tehokkuus nimittäin heikentyisi selvästi, jos niitä voitaisiin olla soveltamatta pelkästään siitä syystä, että julkisen yrityksen hallituksen jäsen ei ole noudattanut kyseisen yrityksen yhtiöjärjestystä.
- 37 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa kuitenkin, että Havenbedrijf Rotterdamin hallituksen ainoa jäsen ei ole ainoastaan toiminut sääntöjenvastaisesti ja jättänyt noudattamatta kyseisen yrityksen yhtiöjärjestystä, vaan hän on myös pitänyt pääasiassa kyseessä olevien takausten antamisen tietoisesti salassa erityisesti siksi, että on syytä olettaa, että asianomainen viranomainen eli Rotterdamin kaupunki olisi vastustanut niiden antamista, jos sille olisi ilmoitettu siitä. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan nämä seikat ovat omiaan osoittamaan, että kyseiset takaukset on annettu ilman Rotterdamin kaupungin osallistumista.
- 38 Kyseisen tuomioistuimen tehtävä on arvioida, ovatko nämä seikat, kun otetaan huomioon kaikki asiaa koskevat merkitykselliset seikat, omiaan näyttämään, että Rotterdamin kaupunki on osallistunut kyseisten takausten antamiseen, tai sulkemaan pois tällaisen osallistumisen.
- 39 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että SEUT 107 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että sen määrittämiseksi, voidaanko julkisen yrityksen antamat takaukset katsoa siitä viranomaisesta, jonka määräysvallassa se on, johtuviksi vai ei, merkitystä on kaikkien seikkojen, jotka ilmenevät pääasian olosuhteista ja asiayhteydestä, jossa takaukset annettiin, lisäksi niillä olosuhteilla, että yhtäältä takaukset antaneen yrityksen hallituksen ainoa jäsen on toiminut sääntöjenvastaisesti, pitänyt takausten antamisen tietoisesti salassa ja jättänyt noudattamatta yrityksensä yhtiöjärjestystä, ja että toisaalta kyseinen viranomainen olisi vastustanut näiden takausten antamista, jos sille olisi ilmoitettu siitä. Nämä olosuhteet eivät kuitenkaan sellaisenaan ole omiaan estämään pääasian kaltaisessa tilanteessa sitä, että takausten katsotaan johtuvan viranomaisesta.

Oikeudenkäyntikulut

- 40 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 107 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että sen määrittämiseksi, voidaanko julkisen yrityksen antamat takaukset katsoa siitä viranomaisesta, jonka määräysvallassa se on, johtuviksi vai ei, merkitystä on kaikkien seikkojen, jotka ilmenevät pääasian olosuhteista ja asiayhteydestä, jossa takaukset annettiin, lisäksi niillä olosuhteilla, että yhtäältä takaukset antaneen yrityksen hallituksen ainoa jäsen on toiminut sääntöjenvastaisesti, pitänyt takausten antamisen tietoisesti salassa ja jättänyt noudattamatta yrityksensä yhtiöjärjestystä, ja että toisaalta kyseinen viranomainen olisi vastustanut näiden takausten antamista, jos sille olisi ilmoitettu siitä. Nämä olosuhteet eivät kuitenkaan sellaisenaan ole omiaan estämään pääasian kaltaisessa tilanteessa sitä, että takausten katsotaan johtuvan viranomaisesta.

Allekirjoitukset